

BASIC SKILLS

Co jsou základní dovednosti a jakou roli hrají v osobním i pracovním životě nás všech? A proč by měly být aktuální i pro firemní vzdělavatele?

Autor: Jan Brůha, národní koordinátor pro Evropskou agendu učení dospělých při EK, NPI, jan.bruha@npi.cz

Základními dovednostmi (anglicky *basic skills*) jsou schopnost číst, psát a mluvit v rodném jazyce a používat čísla a matematiku v každodenním životě. Dále se jedná o dovednosti potřebné k používání základních technologií, jako jsou telefony, notebooky, tablety nebo počítač, tedy aktivity nezbytné k provádění řady každodenních činností. Můžeme tedy konstatovat, že se jedná o čtení, psaní a řečové, numerické a digitální dovednosti, které používáme každý den a bez nichž není možný efektivní rozvoj v oblasti profesních či odborných dovedností. Základní dovednosti jsou většinou děleny na čtenářskou, matematickou a digitální gramotnost.

KLÍČOVÉ I PRO FIRMY

Dostatečná úroveň základních dovedností, jako jsou používání jazyka, matematiky a digitální dovednosti, je naprosto zásadní jak v osobním, tak pracovním životě. Lidé s nižší úrovní základních dovedností mohou mít problém přizpůsobit se novým způsobům práce a obtížně se zapojují do dalšího profesního vzdělávání. Ze strany odborníků na vzdělávání je vyvíjen tlak na zaměstnavatele, aby si více uvědomovali potřebnost rozvoje základních dovedností a více investovali do rozvoje nízkokvalifikovaných zaměstnanců. Rozvoj hospodářství je dynamický, rychle se mění především v oblasti digitálního růstu a automatizace. Pracovníci se stále více potřebují přizpůsobit, aby přijali nové informace a způsoby práce, ale mnoha lidem

chybí právě základní dovednosti k tomu, aby drželi krok se změnami pracovního trhu. Tradiční koncept "zaměstnání na celý život" se vytrácí a výsledkem je stále rostoucí potřeba lidí zvyšovat nebo měnit kvalifikaci během celého pracovního života v reakci na ekonomické a technologické změny.

MEZINÁRODNÍ SROVNÁNÍ

V České republice chybí ucelená data a informace nebo jakýkoliv výzkum na toto téma. Například v Anglii má více než čtvrtina dospělých v produktivním věku nízké jazykové či numerické dovednosti. Těchto devět milionů lidí zápasí s každodenními úkoly doma i v práci. Mohou mít například problém odhadnout, kolik benzínu v benzinové nádrži zbývá nebo nemusí být schopni plně porozumět instrukcím na lahvičce aspirinu. Lidé s nízkými základními dovednostmi tvoří velmi různorodou skupinu. Více než 5 milionů dospělých s nízkou úrovní angličtiny a matemati-

ky pracuje a přibližně každý desátý vysokoškolský student v Anglii má podprůměrné početní nebo jazykové dovednosti.

UNESCO, OECD nebo Evropská komise na základě mnoha studií a analýz varují, že každý pátý dospělý Evropan má nedostatečnou úroveň základních dovedností a většina těchto osob je zaměstnána.

Zajímavým faktem je, že se nejedná primárně o problematiku migrantů, ale že převážná většina dospělých s nízkou úrovní těchto dovedností se narodila a vyrostla v zemi, v níž žije, a jazyk, v němž probíhá v této zemi výuka, je jejich mateřským jazykem. Programy zaměřené na zlepšování dovedností vykazují vysokou míru úspěšnosti a jsou z hlediska nákladů velmi efektivní.

Návratnost investované částky v průběhu života jednotlivce se pohybuje řádově v desetinásobcích a možná i ve stonásobcích.

